

FSC, PEFC และ FLEGT License กับ กฎหมายควบคุมการค้าสินค้าจากไม้เถื่อน

ตลาดสินค้าจากไม้ กำลังเปลี่ยนไปสู่ยุคของ “การรับรองไม้ถูกกฎหมาย” แม้กฎหมายทั้งของสหรัฐ และสหภาพยุโรป จะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนให้ต้องมีการยืนยันโดยบุคคลที่สาม และแม้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายทั้งสองฉบับจะประกาศอย่างชัดเจนให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทุกรายต้องทำธุรกิจด้วยความระมัดระวัง และต้องประเมินความเสี่ยงและจัดระบบบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงในกรณีที่ไม้ที่เข้ามาจากพื้นที่เสี่ยง

ด้วยความซับซ้อนของกฎหมายในประเทศต้นกำเนิดไม้แต่ละประเทศ และข้อจำกัดของผู้ประกอบการตลอดสายโซ่การผลิต ทางออกที่ดูจะเป็นวิธีที่ง่ายและมีความเสี่ยงต่ำสำหรับผู้ซื้อคือการเรียกร้องใบรับรองจากบุคคลที่สาม (Third Party Certification) ที่ผู้ซื้อเชื่อมั่น ที่คงหนีไม่พ้นใบรับรองจาก FSC และ/หรือ PEFC ซึ่งจะทำให้ปริมาณความต้องการไม้ที่มี FSC หรือ PEFC เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปริมาณ “ไม้ FSC/PEFC” ที่มีอยู่ในปัจจุบันยังมีค่อนข้างจำกัด เมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการไม้ในแต่ละปี ยังถือว่ายังห่างกันมาก และแม้ในอนาคตจะมีไม้ FLEGT License จากประเทศ FLEGT VPA เข้ามาในตลาด แต่ก็อาจจะยังไม่มีไม้เพียงพอต่อความต้องการในระยะสั้น ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลทำให้ ไม้ FSC/PEFC มีราคาสูงขึ้น รวมถึงการมีไม้ FSC/PEFC ปลอมเกิดขึ้นในตลาด ยังไม่ชัดเจนว่า ทั้ง FSC และ PEFC จะสามารถพอที่จะตรวจตลาดและดำเนินมาตรการเพื่อกันสินค้าเหล่านี้ออกจากตลาดได้อย่างทั่วถึงหรือไม่ อีกทั้งปัจจุบัน ทั้ง FSC และ PEFC เองก็กำลังตกเป็นเป้าถูกโจมตีจากหลายฝ่าย ทั้งในด้านจริยธรรม การบิดเบือนกลไกตลาดทำให้เกิดเงื่อนไขที่เอื้อกับผู้ผลิตรายใหญ่และทำลายผู้ผลิตรายย่อย รวมถึงพฤติกรรมการใช้ FSC/PEFC เป็นฉากบังหน้าการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าของนักค้าไม้เถื่อนในบางพื้นที่ จนทำให้มีการเปิดเว็บไซต์ FSC Watch และ PEFC Watch เพื่อติดตามพฤติกรรมและการดำเนินการของทั้งสองค่าย รวมถึงการเผยแพร่รายงานการศึกษาวิจัยเพื่อเปิดประเด็นใหม่ๆ และเรียกร้องเสียงสนับสนุนจากสาธารณะ ปัญหานี้อาจทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อปริมาณความต้องการไม้ FSC/PEFC สูงขึ้น

การซื้อ/การใช้ไม้ FSC/PEFC ซื้อในสายโซ่การผลิตเอง ก็ต้องปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ขาย นั่นคือต้องขอการรับรอง FSC/PEFC CoC ต่อเนื่องกันไปเป็นทอดๆ จนกว่าสินค้าจะถึงตลาด การจะได้รับการรับรอง CoC ได้ นอกจากจะต้องจัดระบบจัดการ/ระบบควบคุมไม้และข้อมูลติดตามไม้ ที่ใช้ในบริษัทแล้ว ยังจะต้องยื่นขอรับการรับรองจากหน่วยให้การรับรอง (Certification Bodies) ที่ FSC/PEFC ยอมรับ ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับราคาขายสินค้า และคงเป็นภาระหนักสำหรับ SME นอกจากนี้ จำนวนหน่วยงานผู้ให้การรับรองเองก็อาจมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งอาจส่งผลทำให้ราคาค่าตรวจให้การรับรองสูงขึ้นไปอีก และ/หรือต้องใช้เวลาในการรับการรับรอง นานขึ้น ทั้งนี้ยังไม่นับปริมาณการตรวจประจำปี (Annual Audit) และการตรวจประเมินซ้ำ (Reaudit) เมื่อใบรับรองหมดอายุ

ประเทศที่มีกลไก/โครงสร้างพื้นฐานรองรับการตรวจประเมินและการให้การรับรองที่มาและ CoC ของไม้ในระดับประเทศ อาจอยู่ในตำแหน่งที่ได้เปรียบ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลในแต่ละประเทศ อยู่ในตำแหน่งที่ดีที่สุดที่จะยืนยันว่า ไม้ใดเป็นไม้ที่ผิดกฎหมายในประเทศของตน และการมีระบบติดตาม CoC ไม้ใน

ระดับประเทศจะช่วยลดภาระให้กับทุกฝ่าย เมื่อเทียบกับการขอการรับรอง FSC/PEFC ที่เป็นแบบต่างคนต่างทำ ซึ่งก่อให้เกิดภาระซ้ำซ้อน

การปรับทั้งระบบตามหลักการของ EU FLEGT น่าจะเป็นทางเลือกที่ตอบสนองความต้องการได้ทั้งสองด้าน ทั้งด้านการยืนยันไม่ถูกกฎหมายโดยรัฐ และด้านกลไกประกันไม่ถูกกฎหมาย ที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับ นอกจากนี้ยังมีกลไกการตรวจสอบโดยหน่วยงานอิสระและมีการเผยแพร่ผลการตรวจสอบต่อสาธารณะ ซึ่งจะทั้งหมดนี้สามารถช่วยสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่าย ไม่เพียงแต่ผู้ซื้อ แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น การจะ Implement ระบบนี้ได้ รัฐบาลไทยจะต้องตัดสินใจเข้าร่วมเจรจา FLEGT VPA กับสหภาพยุโรปก่อน

รายละเอียดสามารถดูได้จาก โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนภายใต้กฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลก

http://www2.oie.go.th/GWoods/index.php?option=com_k2&view=item&id=117&Itemid=85